

<i>student</i>	<i>predmet</i>	<i>vježba</i>
Andrea Špindel	GLUMA V; Tehnika	Rad na tekstu

Pred novim

Prvi dan glume s profesorom. Ne znam zaista kako ispravnije sročiti ovu prvu misao. Čak ne mogu jasno niti izraziti svu bujicu emocija koju sam osjećala par dana prije, a poglavito teško mi je usustaviti u jedno sva zapažanja, unutarne monologe i misli koji su kolali kroz moje biće. Krenut ću polako.

Bila sam neizmjenjivo radosna i sretna što konačno nakon dva tjedna animacije imam i drugi glavni predmet na repertoaru kojem ću moći dati onaj drugi dio sebe u potpunosti, kako bih se ponovno osjetila kompletnom i cjelovitom. Ne bih znala reći objektivno jesu li predrasude nekad dobre, ali, imam dojam da sam velikim dijelom toliko silno priželjkivala početak nastave iz glume sjećajući se svih čuvstava s prošlog semestra na drugoj godini. Nisam se skoro osjećala tako dobro u radu, a poglavito na sceni, kao taj prošli semestar. Kanda sam u nekim stvarima pronašla sebe i sažela ono svoje „ja“. Glumačko ja. Trenutak kad sam osjetila scenu u svoj njenoj punini koju sam odjednom znala na ispravan način ispuniti. Kad sam tako dobro znala osjetiti svoga partnera i sva rješenja tražiti u njemu, a ne dubiti glavu u tekst ili vrzmati po samoj sebi. Kad sam se znala osjetiti toliko slobodnom i opuštenom da nisam znala za vrijeme, niti išta drugo izvanjsko što bi me moglo zasmetati, i toliko biti fokusirana na zadatak. Naučila sam iščitati radnju, a potom ju realizirati baš onako kako sam to zamislila, a da me niti u jednom trenutku ništa nije moglo izbaciti s glavnog kolosjeka, jer sam znala kako voditi nit i kako se opet, dogodi li se koje odstupanje, vratiti na nju. Hvala Bogu na takvom pedagoškom zadatku u kojem mi je bilo povjereno da vodim cijelu predstavu kao glavni lik i pokretač svega, jer bez toga možda to nikad ne bih naučila. S druge strane, kako sam jedina na klasi radila dva zadatka, i kako sam u tom drugom zadatku bila sporedna, ali vrlo bitna uloga, uživala sam u toj slobodi da toliko razvijem svoj lik u svojim kratkim scenama, do te mjere da, a možda sam tu jednim dijelom i pogriješila, da su me ljudi iz publike znali pitati jesam li ja glavni lik u toj drami, jer sam svim odigranim argu-

mentima uspjela nadjačati protagoniste i publiku povući na svoju stranu. Eto, sve mi se to motalo po glavi prije nego je počela nastava, i zaista sam bila otvorena za nova iskustva, predan rad i učenje novih bitnih i korisnih stvari. To oslobođenje od preduvjerenja vrlo se lijepo nadovezalo na ono o čemu je profesor toga dana govorio, a ticalo se naših odabira materijala za ovaj semestar. Moram reći da sam se pronašla u tome, stoga što sam sve svoje zadatke birala tako što sam dugim iščitavanjem brojnih drama s tom jednom scenom ili monologom, ili prosto potencijalnim likom stvorila takozvanu kopču, oduševila sam se ili voljom toga lika, ili jačinom, duhovitošću sukoba, pronašla sam tu neku vrst konekcije karaktera lika kojeg bih igrala sa sobom, nešto njegovo u sebi, što ću potom iznjedriti, vrst njegove volje, vrst onoga što on kao takav mora, hoće ili odbacuje. Naravno, ništa od toga me nije moglo toliko obuzeti da nisam objektivno mogla sagledati tekst u globalu, i kritički pristupiti analizi istoga, koje mi je jako puno pomoglo pri pisanju dojma u tablici. Tamo sam pomnije izrekla razlog i stojim iza njega, da nikako kao glumac ne zauzمام stranu, već izdaleka promatram sveobuhvatnost sukoba, s iznimkom toga što tražim kako sve argumente koje pritom brane lik koji igram, prikupiti, spoznati i odigrati tako da isti taj lik bezuvjetno obranim...

Ponedjeljak , 22.10.2012.

Koncentracija

Prvu stvar koja mi je opet onako zapala za oko, i koja mi se neprestano od prve godine vraća u nekom obliku, vraća se kao manji problem, ali se opet vraća, i o njoj često razmišljam, jest pitanje koncentracije. S obzirom na to da smo sate glume imali u duplom terminu, sveukupno osam sati na dan, i s obzirom na to da sam trebala mirno sjediti i slušati predavanje, zatekla sam se u nečemu i jednostavno sam to morala zabilježiti. Naime, niti u jednom trenutku nisam se zapitala kada će kraj, niti sam osjećala ikakve potrebe. Nisam nikad prije vjerovala da je to istina, a o tome nam je znao govoriti profesor glume u protekle dvije godine, kada sam imala popriličnih problema s održavanjem koncentracije i pri-

sutnošću. Znao je govoriti kako je recimo bolest stvar talenta i posljedica nekreativnog rada. Možda zvuči ekstremno, ali u suštini ima istine u tome da ako je čovjek toliko fokusiran na zadatak, ako uživa u svome poslu, ako ga raduje rješavanje zadataka i pri tome ne osjeća napor, već spontano i s ljubavlju svemu pristupa, zasigurno će se osjećati bolje i nakon izvršenog posla, zasigurno se ne će razboljeti ako odgovorno pristupa i radi na sebi. I vjerujem da se koncentracija da vježbati, stalnim samoosvještavanjem i usmjerenjem na neki objekt, u našem slučaju partnera ili zadatak. Samo ako se time obuzmemo, automatski ćemo odbaciti suvišne misli ili osjećanja koja nas inače ometaju.

Retrospekcija na proživljeno

Slušajući sve ono o čemu nam je profesor govorio na satu, ne znam zašto, ali neprestano imam potrebu za retrospekcijom na proživljeno do sad u ove dvije godine. Možda zato jer se sada osjećam da sam došla u nešto novo i nepoznato, i ne znam koliko ću od onoga dosad naučenoga morati možda i odbaciti. Svaki profesor traži svoje i predaje iz nekog svog kuta i pogleda, a onda je na nama koji učimo od njih doslovno da uzimamo i pijamo znanje, da prosto preuzmemo ono što je nama u tom trenutku potrebno. Ne znam više što je ispravno, a što nije, još se pronalazim, mada mi je sada mnogo lakše nego što je to bilo na prvoj godini kada smo bili u sličnoj poziciji upoznavanja sa svime, i taj napredak se definitivno osjetiti. Zнала sam često grijehiti na ovim prvim satima nove glume s novim profesorom. Ne znam. Možda me bilo nepotrebno strah koji je doveo do problema brze adaptacije na novine. Samo me brinulo da ono što sam dosad učila i što je smatrano točnim i dobrim, da sada više ne će biti niti ispravno, niti prihvatljivo. Jer ruku na srce, sve su moje kolege svjedoci, kako na ovoj akademiji itekako košta pogrijehiti. A najgori je onaj prvi dojam. Kada ga jednom ostaviš, i ako je bio loš, moraš troduplo više raditi, točnije nadoknađivati, kako bi došao do svoje konstante, a tek onda da bi bio dostojan prilike dalje učiti i rasti...

Utorak , 23.10.2012.

Označavanje teksta, dijelovi govorne izjave, konstante i figure

Danas smo trebali profesoru predati zadatak koji smo dobili jučer. Tekst Memoara u koji smo trebali upisati oznake poput klimaksa, antiklimaksa, kontrasta, poredbe i sl. Radeći taj zadatak kod kuće sve mi se to činilo nekako banalno i općenito, i moram biti iskrena da se tada još neupoznata u suštinu i potrebitost toga, nisam posebno uhvatila u koštac s tim zadatkom, i nažalost ga nisam shvatila ozbiljno. U svojoj površnosti, jednim dijelom jer sam mislila da ćemo taj tekst sljedeći dan odmah čitati, a ne predavati, ja sam umjesto kontrasta u tekstu označavala gradacije, jer mi se činilo da je to zapravo ista stvar, da u kontrastu dvije misli većinom idem u gradaciju pa da se podrazumijeva da je tu kontrast, čim stavim strelicu za gore. Naravno da je to krivo, i shvatila sam zašto, jer u principu kad kontrastiram nije nužno da druga misao bude gradirana, već se kontrast događa i ako nakon prve gradirane misli drugu degradiram. Profesor je govorio kako kada prvi put dobijemo tekst trebamo na pregledu radnog materijala organizirati unutar njega odlomke poput uvoda, razrade i zaključka. To mi je odmah bilo jasno, jer to i inače radim, no kada je profesor počeo raspisivati tekst „Memoara“¹ u obliku jednadžbe, više mi apsolutno ništa nije bilo jasno. Sve mi se to činilo poput kvantne fizike, i nije mi bilo jasno kako mi jednadžba može pomoći na sceni. Zapitala sam se tada i malo razgovarala o tome s kolegama nakon sata, da za svakog čovjeka postoje njegovi putovi i njegovi načini razumijevanja nekog materijala, i rješavanja problematike u njemu, isto kao što postoji puno vrsta inteligencije. Na temelju toga smo zaključili da ne će svima biti tako blizak taj matematički pristup. Konkretno je mene to jako zbunilo. Na neki način više tekst nisam gledala onako opušteno kao ranije, vidjela sam samo neku hrpu slova, riječi i rečenica koje ja sad trebam nekako označiti, čiji smisao najvjerojatnije nije onakav kakav bi im ja možda dala tj. izgovorila. Unatoč tome što je profesor objasnio i argumentirao da tehnika tu nije samo radi tehnike već da

¹ *Memoari prote Matije Nenadovića*

olakša situaciju, meni se to tada učinilo baš tako, jer mi ništa nije imalo smisla. No bez obzira na sve to, kako bez sposobnosti realizacije nema glumca, opet sam se uzdala da ću ipak u istoj pokazati da u biti razumijem srž svega, i da ću sve to što sam pooznačavala znati izgovoriti. Samo se trebam držati onoga da je govor uvijek odgovor na postavljeno ili pretpostavljeno pitanje, i da poanta uvijek dođe na kraju.

Srijeda , 24.10.2012.

Melodija rečenice, „otpjevanje“

Danas smo na satu čitali „Memoare“ s primjenom dosad naučenog, i onako kako smo označili dan prije. Cilj svega zapravo je bio da pokušamo ne čitati, nego monološki kazivati. Da bi se moglo tako kazivati ili govoriti kao da smo tekst upravo izmislili, a ne kao da je negdje napisan i mi ga samo reportiramo, važno je pitanje mišljenja, koje je dobro ako je aktivno. Ono što mi je bilo vrlo zanimljivo i korisno što sam naučila i osvijestila jest pitanje otpjevanja rečenice za što je profesor rekao da je to amaterski govor na sceni. Za ono što sam ranije mislila da je logično da intonativno odem gore ako se u sredini rečenice trebam nadovezati s još jednom misli, kada sam razmislila o tome, shvatila sam da u životu nije tako, slušala sam profesora kako je govorio taj tekst i činilo se tako jednostavno i prirodno. Sve dok svatko od nas ponaosob nije došao na red da se okuša u govorenju. Činilo mi se kao da u životu nisam na sceni izgovorila suvislu rečenicu. Disala sam plitko, nisam bila u stanju dići glavu od teksta koji mi je bio samo prividna sigurnost, slova nisam vidjela koliko su mi se tresle ruke, pokušavala sam ne otpjevati, naravno da mi nije uspjelo. Zapravo, sve ono kako sam planirala izgovoriti, nije ispalo tako. Kao da nisam mogla kontrolirati samu sebe. Kao da do sada nikad nisam stala na scenu, a kamoli govorila tekst. Bila sam strahovito ljuta na sebe i nisam mogla vjerovati da mi se to sada događa. U tom cijelom kaosu bilo mi je jasno da mi taj papir u ruci samo smeta i da me nagoni jedino na to da doslovno pročitam tekst i ništa više od toga, kako je i ispalo na kraju. Lijepo čitanje. Za književne večeri. Željela sam to popraviti, ali našla sam se

u situaciji da nisam znala odakle početi. Došavši kući, tekst sam odmah naučila napamet, i izgovarala ga toliko dugo dok mi nije postao tako oprirođen, da sam obavljala druge ine stvari dok ga neometano govorim. Iako mi je u jednom trenutku na satu nakon profesorovih riječi došlo jednostavno da odustanem, da se maknem iz svega toga, jer sve što sam činila išlo je po krivu. Niti jedan zadatak nakon toga više nisam bila u stanju napraviti ispravno, jer sam izgubila svaki fokus i pažnju. No, trgnula me amo ona stara činjenica da je talentiran onaj koji mnogo radi, tko se trudi, taj će nešto i postići. Jer smo na kraju krajeva, mi sami kovači svoje sreće.

Četvrtak , 25.10.2012.

Naglasci

Ispit i provjera znanja iz naglasaka. Mislim da mi to nije toliki problem. Iz područja sam koje govori jezikom najbližim hrvatskom standardnom govoru. Bliska su mi sva četiri naglasaka i osjetim dužine. Mogu čak reći da poprilično imam sluha i baratam označavanjem naglasaka, i čujem svaku nijansu. Nije mi problem ni kada trebam pročitati neki naglasak koji nije u standardnom govoru, najčešće se uzdam u sluh. Današnji me rad na tekstu koji nam je profesor dao da čitamo s raznim naglascima obradovao, jer i kada je bilježio grješke, zaista ih je bilo minimalno. Općenito sam bila zadovoljna sa završnim satom prije nego li je profesor otputovao jer me je ohrabrio da nastavim dalje marljivo raditi.

Temeljni kontrast

Dao nam je upute za daljnji rad na našim materijalima i rekao da u početku trebamo tražiti voljne izraze poput moram ili želim, jer bez toga nema dramske situacije, i kada se taj voljni izraz otkrije između dva lika uvijek će biti kontrast. Pojednostavljeno, samo treba otkriti tko što hoće.

Idealni glumac

Zanimljiva mi je bila i činjenica i pojam idealnog glumca koji se postaje ukoliko upotrebom svog razuma svoje tijelo osposobimo da izvrši sve naredbe koje mu daje mozak. Zato sam odlučila i da ću

polako ali sigurno tim putem koračati, počevši od još rada na svome glasu kojeg želim još ojačati, proširiti mu dijapazon i ojačati dijafragmu, kao i što trebam raditi na većoj gibljivosti svojeg tijela i biti fit. Pa ću tako onda uz energiju i potencijal i dobiti tu snagu da obavim sve zadano.

Petak , 26.10.2012.

„Matematičko“, komplicirano

Nakon što je profesor otišao, s asistenticom Katarinom smo individualno radili na našim monolozima iz antike. S obzirom na to da sam se već dosta rano pripremila za taj sat i označila cijeli svoj tekst, te ga prepisala u prozu, jer mi je materijal iz „Medeje“ najdraži, nije bilo nikakvih većih problema, i oznake koje sam ucrtala u tekst su bile valjane. Još jednom sam pitala Katarinu da mi malo pojasni i razjasni onu staru nedoumicu oko kontrasta i gradacije, i predlagala sam joj na nekim mjestima kontraste, klimakse ili anti-klimakse, ukoliko sam smatrala da bi to bilo logično tako izgovoriti na sceni. Ukoliko je nakon mog izgovaranja čula i činilo joj se ispravno, bila je otvorena za sve izmjene, u naravno, određenom okviru. Nakon što mi je vizualno pokazala kako bi konstrukcija jedne ili nekoliko rečenica trebala izgledati s par kontrasta i poredbi, označavanje istih mi je postalo još lakše i jednostavnije. Poslavši profesoru taj označeni materijal, i nakon njegovog komentara da je fino urađeno, zanima me kako ću sada označiti kompliciraniji Fedrin monolog za sljedeći sat. Sve u svemu, to „matematičko“ komplicirano označavanje kako mi se na početku činilo zapravo uopće nije nikakva mudrost ukoliko dobro razumijem i osjetim sve nijanse misli u tekstu.

Ponedjeljak , 29.10.2012.